

Nødforsyning af naturgas

Et nyt system for naturgasnødforsyning ser ikke ud til at give de proklamerede besparelser for varmeværkerne.

NATURGAS

Af direktør Jørn Kofod-Hansen,
Lerche & Partner ApS.

Siden etableringen af det danske naturgasnet i 1980'erne har politikerne pålagt først Dong Energy og siden hen Energinet.dk at sikre naturgasbrugerne i en nødforsyningssituation.

Årsagen har været, at naturgasbrugerne som udgangspunkt ikke måtte stilles ringere, end de var ved benyttelsen af en af de tidligere anvendte brændselstyper, altså kul, fuelolie eller gasolie.

Derfor oprettede man en ordning, hvor kunderne i fællesskab skulle finansiere opretholdelsen af et nødforsyningssystem.

Oprettelsen af systemet

Systemet blev udformet sådan, at kunderne, primært varmekunder, som ikke havde noget brændselsalternativ var "født" uafbrydelige. Andre kunder, herunder industrivirksomheder, der havde en alternativ brændselsforsyning kunne vælge at være afbrydelige og dermed opnå en rabat på betalingen til systemet. Denne afbrydelighedsmulighed gjaldt alle timeaf-læste forbrugere med et forbrug over 300.000 m³.

Nødforsyningssystemet blev udformet, så det sikrede de uafbrydelige kunder i følgende situationer:

- Tre dage i en ekstrem vintersituation med temperaturer lavere end -13 °C
- 60 dage i forbindelse med en afbrydelse af forsyningerne fra Nordsøen.

Hidtil har der ikke siden 1996 været tale om nogen erklæret nødsituation,

bortset fra november 2007, hvor hårdt vejr nødvendiggjorde en varsel om nedlukning af Tyra platformen i Nordsøen, hvor naturgassen behandles inden ilandføringen.

Ændring gennemført i 2007

Da Energinet.dk blev etableret i 2004 og overtog opgaven, vurderede man, at en række gaskunder, som i henhold til systemet havde mulighed for at vælge at være afbrydelige, ikke var "reelt afbrydelige" – det vil sige, at de modtog rabat på forkerte præmisser.

Energinet.dk har efterfølgende sammen med aktørerne i naturgasmarkedet (distributionsselskaberne og naturgasleverandørerne) arbejdet på at finde en anden måde at sikre naturgasleverancerne i en nødforsyningssituation.

I foråret 2007 fremlagde Energinet.dk et udspil til et nyt nødforsyningssystem baseret på følgende principper:

- Alle naturgaskunder er omfattet af nødforsyningspligten
- En række timeaf-læste kunder kan aftale afbrydelighed med Energinet.dk på nærmere fastlagte vilkår.

Energinet.dk fremlagde sit forslag for Energitilsynet til godkendelse, hvilket skete den 24. september 2007. Energitilsynet godkendte oplægget på følgende præmisser:

- I første omgang har alene kunder med et årligt forbrug på 10 millioner m³ mulighed for at kunne indgå aftaler om afbrydelighed
- Grænsen for deltagelse blev efter det første år sænket fra et årsforbrug på 10 millioner m³ til 2 millioner m³ naturgas

▪ Efter det første år ændrede Energinet.dk i 2008 systemet til et "hollandsk auktionsprincip", hvor de interesserede virksomheder skulle tilbyde afbrydelighed baseret på en individuel pris fastsat af den enkelte kunde. Energinet.dk fastsatte en såkaldt "clearing price", hvilket udgjorde den maksimale pris, man ønskede at betale. Alle virksomheder, som havde tilbudt at kunne lade sig afbryde med en pris lavere end eller lig med denne pris, blev accepteret som kontraktpart og har efterfølgende indgået individuelle kontrakter med Energinet.dk. Alle bliver betalt med "clearing price" uanset den tilbudte pris.

▪ Systemet skulle evalueres efterfølgende med henblik på en vurdering af evt. gener - ikke mindst i forhold til kunder, som af forskellige grunde ikke kunne omfattes af muligheden for at kunne afbrydes.

Evaluering i 2009

Siden forsommeren 2007 har såvel naturgasleverandørerne som en række store virksomheder arbejdet på at foreslå ændringer til det aktuelle system, som skal evalueres af Energitilsynet i forsommeren 2009.

Forudsætningerne for det nye system, som blev indført samtidig med en omlægning af transporttarifferne, har været en reduktion af kapacitetselementet til fordel for volumen-elementet. Dette vil indebære øgede omkostninger for industrielle naturgasbrugere til fordel for varmeproducerende virksomheder. Samlet set måtte Energinet.dk ikke øge sin indtjening som følge af omlægningen.

De væsentligste indvendinger mod den hidtidige udformning har været:

- Såvel den oprindelige grænse på 10 millioner m³ som den nye grænse på 2 millioner m³ har været vilkårligt sat og har afskåret størstedelen af de timeaflæste naturgasbrugere fra at kunne blive afbrydelige, fordi deres forbrug ligger under denne grænse

- Der var ingen saglige begrundelser for at afskære disse naturgasbrugere fra at kunne være afbrydelige

- Kravet om en årlig test påfører alle brugere en række meromkostninger. Dette kunne undgås ved et ændret valg af kontrol med muligheden for at kunne afbrydes

- Kravet om, at gasforbrugere ikke har kunnet danne en pulje med andre forbrugssteder har givet en række virksomheder en forringet konkurrenceevne i forhold til virksomheder, der har en enkelt stor produktion på et sted

- Kravet om ikke at måtte øge forbruget af naturgas på noget enkelt aftapningssted i en afbrydelsessituation har afskåret en række varmeproducenter fra at kunne være omfattet af det nye system. Det betyder, at et værk eksempelvis ikke kan øge forbruget på en spidslastcentral, selvom forbruget samtidig sænkes på det centrale produktionsanlæg og at det samlede forbrug således er sænket.

- Det hollandske auktionssystem har været svært gennemskueligt for mange varmeproducenter, som derfor har valgt at forblive uafbrydelige og efterfølgende betalt et forholdsmæssigt højere bidrag til nødforsynings-systemet.

Svært at se fordel for varmeproducenter

Energitilsynet har udtrykt, at et eventuelt krav skal rejses overfor Energinet.dk, som har retten til at designe tariffsystemet. En forudsætning for at kunne rejse et krav er selvsagt, at en virksomhed har lidt et tab.

I forudsætningerne for Energitilsynets godkendelse lå, at varmeproducerende virksomheder samlet ville opnå en fordel ved omlægningen. Det har været vanskeligt at konstatere denne fordel, da mange er forblevet uafbrydelige. Samtidig har en række virksomheder kunnet opgøre merudgifter efter omlægningen.

I en situation med stigende udgifter til energi m.v. forekommer det overraskende, at en 100 % statsejet virksomhed pålægger virksomheder ekstraomkostninger på et uklart grundlag. Det må derfor være naturligt, at Energinet.dk refunderer virksomhederne deres dokumenterede meromkostninger.

Såvel industrivirksomheder som varmeproducenter har klaget til Energinet.dk. Herudover er der en række virksomheder, som aktivt overvejer deres situation. En af disse virksomheder er Hundested Varmeværk a.m.b.a. Værkets formand, Ole Riise, siger:

- Hundested Varmeværk var som et mindre varmekværk med et årsforbrug af naturgas på cirka 3,5 millioner m³ ikke i en situation, hvor vi kunne deltage i auktionen det første år. Dermed blev vi afskåret fra at opnå en rabat, og det har kostet os et beløb på knap en halv million kroner. Ved deltagelsen i den seneste auktion kom vi med, og vi mener derfor, at det ikke er rimeligt, at systemet blev indledt med en grænse på 10 millioner m³.

Et fremtidigt system kan med fordel omfatte følgende elementer:

- En ret for alle timeaflæste virksomheder til at kunne være afbrydelige

- Hvis dette ikke kan gennemføres bør der i lighed med elmarkedet indføres en adgang for andre virksomheder til at varetage en puljeordning for virksomhederne

- Virksomhederne bør frit kunne vælge, om de vil testes gennem en fysisk test eller en form for akkrediteringsordning.

jkh@lerche.dk